

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ЧИННИКІВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА СТАН ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Ніколенко Є.В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

В останні роки все більшого значення набуває стан навколишнього середовища та природи в цілому. Оскільки людина нерозривно пов'язана з природою та навколишнім середовищем, то жахливий стан довкілля безпосередньо впливає на людство.

З початком стрімкого техногенного розвитку все менше уваги приділялося довкіллю. Забруднення повітря, ґрунту, води, вирубка лісів набули небувалого масштабу. Тому у цій статті я хочу розповісти про негативний вплив на здоров'я цих та інших факторів.

Від початку існування людства й донині вплив навколишнього середовища на стан здоров'я має велике значення, оскільки людина є частиною навколишнього середовища. У процесі своєї еволюції й до тепер людство продовжує пристосовуватися до довкілля.

Відповідно до визначення Всесвітньої організації здоров'я (World Health Organization, WHO) : Здоров'я – є станом повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, а не лише відсутністю хвороби або недуги. Також зустрічається таке трактування : здоров'я – здатність адаптуватися та керувати фізичними, психічними та соціальними проблемами впродовж усього життя [3].

Нині гармонія з природою одне з найактуальніших завдань людства. Адже за століття своїх бездумних вчинків природі нанесено непоправної шкоди і, тому потрібно задумуватися над наслідками, бо, шкодячи їй, ми, в першу чергу, шкодимо собі.

Більшість природних катастроф спричинено нами ж, а деякі катаклізми та катастрофи можна розглядати як певний захисний механізм. Сьогодні ми спостерігаємо різкі зміни клімату, глобальне потепління, яке викликало танення льодовиків, діри в озоновому шарі, цунамі, торнадо, виверження вулканів та багато інших природних катастроф, що забирають тисячі людських життів [5].

Зокрема, одні з найнагальніших проблем, які потрібно вирішувати, на сьогодні є глобальне потепління та діри в озоновому шарі.

Вже декілька десятиліть вчені активно обговорюють проблему глобального потепління. Останній час спостерігаються різкі зміни клімату, які не притаманні певній території або порі року. Екологи давно б'ють на сполох, заявляючи про можливу повну зміну природного середовища. Зокрема в Європі спостерігається аномальна спека, якої не було вже п'ять років. Що ж спричинило глобальне потепління? Зміни в атмосфері (передовсім парниковий ефект) та океанах, виверження вулканів в об'єднанні з антропогенною діяльністю дають в сумі неймовірну кількість викидів вуглекислого газу в атмосферу, що і є однією з найголовніших причин глобального потепління. Які ж наслідки цього? Глобальне потепління може спричинити: підняття рівня світового океану, зміну течій, різні природні катастрофи, різку зміну природних умов, зміну територій, які придатні для проживання людини; великі зміни в екосистемах та біорозмаїтті планети, дефіцит питної води, голод, епідемії.

Що ж до нашої країни, то вона знаходиться у двадцятці країн світу за найбільшою кількістю викидів парникових газів. Кіотський протокол, який був підписаний і Україною також, не дав бажаного результату, умови

для нашої країни виявилися надто м'якими [1].

Важливою проблемою у світі на сьогодні є зміна клімату Земної кулі. Одними з причин якої є глобальне потепління та парниковий ефект, про які згадано вище. Сьогодні вже помітні значні зміни в кліматі. Прогнози щодо несприятливих метеорологічних явищ демонструють те, що в недалекому майбутньому вони для нас стануть звичними. Тому важливого значення набуває адаптація до кліматичних змін. Яка являє собою пристосування людства або природних систем до певних змін клімату або наслідку, які вони спричинили, що в свою чергу дозволяє знизити шкідливий вплив та використовувати сприятливі умови [4].

Озонові діри. Озоновий шар – це особливий фільтр, який захищає людство та біосферу від прямого ультрафіолетового випромінювання. Озонова діра – це місця в озоновому шарі, де концентрація озону зменшилась до критичної точки, тобто 30%. Руйнування озонового шару спричинить жахливі наслідки, які призведуть до опіків шкіри, погіршення зору та опіку сітківки ока, злоякісних пухлин, руйнуванню молекул ДНК та інших захворювань.

Джозефом Гарманом та співробітниками Британської антарктичної служби вперше було повідомлено про значне потоншення озонового шару. Існує кілька гіпотез щодо виникнення дірок в озоновому шарі. За першою гіпотезою, озон руйнується тому, що вступає в хімічні реакції зі сполуками різних речовин у стратосфері, наприклад з хлором. Особливо небезпечним є такий газ як фреон. Його широко використовують в побуті, аерозолях та в іншому. Під дією ультрафіолетового випромінювання цей газ розщеплюється з виділенням атомного хлору. Також азот особливо схильний до руйнування за умови низьких температур.

Друга гіпотеза полягає в тому, що тоншення цього шару спричинене низьким вмістом кисню у стратосфері, що може бути спричинено запуском ракет і космічних кораблів. А третя гіпотеза свідчить про те, що виникнення дірок – це природній процес пов'язаний не лише з антропогенним чинником. Хоча, навіть за таких умов значна шкода нанесена в результаті діяльності людства [7].

Збереження озонового шару є важливим завданням, отже для його збереження розглядають та застосовують як активні, так і пасивні методи. Активні методи полягають у фізичній та хімічній дії на атмосферу. Хімічна дія являє собою те, що у місцях потоншення шару озону застосовують етан і пропан, які ніби «зв'язують» молекули хлору, та перетворюють його на хлористий водень. Фізична дія – це сприяння створенню нових молекул озону за допомогою лазерних, іонізуючих та інших випромінювань енергії.

Сьогодні технічний розвиток набув небувалого масштабу. Разом з ним і природа отримує неймовірну шкоду. На більшості підприємств не дотримуються стандартів екологічної безпеки, адже підприємці зорієнтовані на власний прибуток і не усвідомлюють наслідків своєї діяльності. Однак, останнім часом набуває все більшої популярності екологічно безпечне виробництво [2].

Потрібно надзвичайно відповідально ставитися до екологічної безпеки тому, що надзвичайно часто антропогенна діяльність сприяє виникненню стихійних лих техногенного характеру. Таких як: пожежі, вибухи, раптове руйнування споруд, аварії з викидом (загрозою): хімічних речовин, радіоактивних речовин, біологічно небезпечних речовин; аварії на очисних спорудах, аварії в комунальних системах, транспортні катастрофи [6].

Я вважаю, що ці та багато інших факторів безпосередньо впливають на стан нашого здоров'я. Більшість з них спричинені нашим негативним впливом на стан навколишнього середовища впродовж десятків років і століть. Через це ми вже починаємо пожинати наслідки бездумного ставлення до природи. На мою думку, для того щоб стан довкілля почав налагоджуватися потрібно кожному почати розуміти, що природа нашої планети це безцінний дар, адже великі зміни починаються з маленьких кроків.

Література

1. Глобальне потепління : блог. URL: <https://karbon-cns.com.ua/uk/global-nerpotepliinnya.html> (дата звернення: 28.09.2020).
2. Лекція 4. Тема 4. Глобальні проблеми біосфери: URL: <http://emoev.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/04/%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0-3.doc> (дата звернення: 28.09.2020).
3. Малимон С. С. Основи екології : підручник. Нова Книга, 2008. 237 с. URL: http://agrokom.at.ua/Oxrimenko/eco/osnovi_ekologiji_pidruchnik_mlimon.pdf (дата звернення: 28.09.2020).
4. Національний екологічний центр України. Зміна клімату: сайт. URL: <https://necu.org.ua/climate/> (дата звернення: 28.09.2020).
5. Опара Н. М., Дударь Н. І. Навколишнє середовище і здоров'я людини: стаття. Полтава, 3 с.
6. Сталінська І. В. Конспект лекцій з дисципліни «Забезпечення екологічної безпеки» : підручник. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 87 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/147455445.pdf> (дата звернення: 28.09.2020).
7. Фундюр Н. Небезпека руйнування озонового шару атмосфери: сайт. URL: <https://www.bsmu.edu.ua/blog/1422-ozonovyj-shar/> (дата звернення: 28.09.2020).

ВПЛИВ АНТРОПОГЕННИХ ЧИННИКІВ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

*Бейгул І.О., Шишкіна О.М.
Дніпровський державний технічний університет*

XXI століття характеризується зростанням дії антропогенних чинників на людину. Поява нових технологій, джерел енергії і матеріалів, упровадження у виробництво найновіших досягнень науки і техніки призвели до глобальних змін у житті суспільства. З одного боку, вдосконалення технологій і зростання виробництва сприяють більш повному задоволенню потреб людей, збільшенню комфорту, виробництва продуктів харчування тощо. З іншого боку, забруднюється повітря, земля і вода, знищуються ліси, зменшується озоновий шар Землі, з'являються тисячі нових хімічних сполук, що, без сумніву, негативно впливає на здоров'я людей, зменшує тривалість життя, ставить під загрозу існування людини як біологічного виду [2].

Упродовж останніх років антропогенне навантаження на довкілля в багатьох регіонах країни є небезпечним для здоров'я. Залежно від інтенсивності факторів дії довкілля на здоров'я розмежовують зони надзвичайної екологічної ситуації і зони екологічного лиха. Екологічний стан таких